

FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 2 frt 60 kr.
Félévre 1 „ 30 „
Negyedévre 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felolvas szerkesztő:
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Halmos János.

Márkus Józsefnek székesfővárosi főpolgármesterré történt megválasztása folytán megüresedett a polgármesteri állás. E hét elején töltötték be ez állást, *Halmos* János eddigi alpolgármestert választván meg a városi közgyűlés egyhangúlag! Nevezetes fordulópont ez a választás a főváros történelmében azért, mert az ujonnan megválasztott polgármester, mint a főváros első polgára, adott irányt a magyarosodásra való törekvésnek azzal, hogy németesen hangzó nevét: *Haberhauert*, *Halmos*ra változtatta át belügyminiszteri engedéllyel. Ez az irányadás bizony nagyon is ráfér a főváros polgárságára, mert itt bizony igen sok még az idegen hangzású név viselője. A polgármestert választó közgyűlés csak akkor értesült a polgármester névmagyarosításáról, mikor ez megválasztása után a hivatali esküt letette. Nagy lelkesedést keltett ez az eset a városatyák között és megszűnni nem akaró éljenriadással üdvözölték az újdonsült polgármestert, a ki beszédében azt az óhajtását fejezte ki, hogy az ország fővárosának nemcsak nyelvében és érzésében, de tetteiben és megnyilatkozásaiban is *magyarnak* kell lennie. Reméljük, hogy az új polgármester állásfoglalásának a legközelebbi jövőben meg is lesz a kellő fogantatja.

Halmos János, az új polgármester 1847. év-

ben Budapesten született polgári származású szülőktől. Iskoláit elvégezve, ügyvédi pályára készült, de ehhez nem volt kedve, s 1873-ban a terézvárosi elöljáróságnál vállalt jegyzői állást. Kiváló szorgalma és tevékenysége a főváros intéző köreinek jóindulatára érdemesíték őt, s

Halmos János.

tanácsossá megválasztva, az adóügyi osztályt vezette. E foglalkozása közepette történt, hogy a kormány a főváros adókezelését akarta államosítani. *Halmos* nagyterjedelmű emlékiratában tiltakozott a kormány e törekvése ellen, kifejtve az adófizető közönség jogos panaszát, jelezte az irányt, mely szerint az adókezelés körül eljárni kell. Meggyőző okadatolásai előtt a kormány is meghajolt és államosítási tervéről lemondott. Később a közegészségügyi osztályt vezette *Halmos* a fővárosnál, majd a pénzügyit. Kórházak és egyéb üdvös czélú intézmények egész sorozata létesült az ő kezdeményezése folytán a fővárosban, mely igazi atyját választotta meg

Halmos Jánosban polgármesterévé. Egyszerű, őszinte lelkű igazi magyar ember az új polgármester, ki mint köztisztviselő nem kitüntetésekben kereste fáradozásainak jutalmát, hanem polgártársai bizalmában. Ez a bizalom és ragaszkodás emelte most őt a polgármesteri székbe.

Az örlési engedély megszűnése.

Többször irtunk már a „*Független Ujság*”-ban az örlési engedélyről, a mely abban áll, hogy a törvénynek egy félremagyarázásával a kormány megengedte, hogy a budapesti nagy gőzmalmok Romániából és Szerbiából, de ha nekik tetszik akár Oroszországból is vámmentesen hozhassanak be búzát és azt megörölhessék, de kötelezve lettek volna ezt a lisztet a külföldre kivinni, nehogy az országban maradjon és itt a jó magyar búzából készült lisztnek az árát lenyomja. A budapesti nagy gőzmalmok azonban a kormánynak ezt az u. n. örlési engedélyét nagyon is a maguk hasznára zsákmányolták ki és a lehető legnagyobb mértékben visszaéltek vele, a legnagyobb kárt okozván a vidéki malmoknak és a búzatermelő gazdáknak. A vidéki malmoknak azzal tettek kárt, hogy az olcsó román búzából készült liszttel elárasztották az országot és így a vidéki malmok, a melyek tiszta magyar búzát dolgoztak fel, drágábban voltak kénytelenek a lisztet adni, míg a vidéken is alig tudták a lisztet értékesíteni, mert a budapesti gőzmalmi liszt olcsóbb volt. A gazdáknak azzal tettek kárt, hogy a budapesti malmok raktáraikban több százezer métermázsza román búzát felhalmoztak és a mikor a gazda a búzát eladásra kínálta, akkor ezek a malmok nem vették, azt mondván nem kell, van nekünk elég (román) búzánk a raktárunkban. A buza ára tehát folytonosan lejjebb szállt.

Az örlési engedély ellen tehát a magyar gazdák vezérei erősen harcoltak. Eleinte azonban kevés sikerrel, mert a kormány a milliomos nagy malmok mellett foglalt állást és tagadta az örlési engedély káros voltát. Sőt Wekerle volt miniszterelnök még egyenesen hasznosnak mondotta. Ámde a gazda helyzete mind rosszabba fordult. A gazdák vezérei a dolgot nem hagyták nyugodni tanulmányozták, ujságokban és könyvekben kimutatták káros voltát, gazdasági egyesületek gyűlésein, sőt az országgyűlés színe előtt is támadták. Végre a kormány sem állhatott már ellent és ez év elején módosította az örlési engedélyt úgy, hogy legalább a visszaélések némileg korlátozódtak.

Ámde az osztrákok is felismerték az örlési engedély káros voltát és ők is állást foglaltak ellene és a legutóbbi kiegyezési tárgyalásoknál megszüntetését követelték. Ennek már a mi kormányunk sem állhatott ellene és a mit nem tett meg a magyar gazdák kedvéért, azt megteszi az osztrákokért, mert az örlési engedély jövő év január elsején megszűnik. Ezzel megszűnik a magyar gazdák egy régi és súlyos sérelme.

Sajnálatos csak az ebben a kérdésben, hogy az osztrákok révén jutottunk győzelemre. A vi-

gasztaló pedig az, hogy ugyis elértük volna, mert a kitartó és komoly törekvésnek meg kell az eredményt szülnie. Ebben a kérdésben pedig a magyar gazdák kitartók voltak. Ha másban is sikerülne ezt a kitartást és egyetértést biztosítani, úgy a mi nyomoruságunk is kevesebb lenne, mert másban is eredményt érhetnénk el, a mivel a magyar nép helyzete nagy mértékben javulna.

Országgyűlés.

A képviselőház múlt héten folytatta lázas tevékenységét, a mi abban állott, hogy letárgyalt néhány kérvényt, kiszolgáltatót egy pár honatyát a törvényszéknek s megválasztotta a delegáció tagjait. Ennyi csak elég egy hétre. A képviselőház legfeljebb néhány rövid ülést fog még tartani, azután néhány hétre szétoszlik, hogy kipihenje a „nagy munka” fáradozásait.

A törvényhozás tanácskozásairól részletes jelentésünk a következő.

A november 3-án tartott ülés napirendjét a jövő ülés napirendjének megállapítása képezte. *Szilágyi Dezső* a kormánynak dus munka programjából mégis össze tudott annyit halászni, hogy egy napra megint legyen valami dolga a t. Háznak. Ezzel azután vége is lett volna az ülésnek, ha interpellációk nem lettek volna bejelentve, még pedig egyszerre három.

Polónyi Géza a cukoradó hatálya tárgyában interpellált, és azt a fogas kérdést adta fel a kormánynak, hogy hatályban van-e nálunk tulajdonképpen a cukoradó, vagy nem; mert hiszen az osztrák kormány az ottani képviselőházban még napirendre sem tűzte; megkérdezte a kormányt, hogy akar-e ehhez az alkotmány kijátszásához segédkezet nyújtani?

Mozgás támadt, mikor **Serbán Miklós**, a legrokonszenvesebb oláh állott fel interpellálni a Jeszenszky-féle ügyben. Elmondotta, hogy a mikor a román királylyal magyarországi látogatása alkalmával kitüntették a román-faló Jeszenszkyt, a kormány ezzel a kitüntetéssel kockára tette, hogy Románia a hármasszövetséghez csatlakozzék.

Serbán képviselő szavai nagy ellenmondást keltettek a Ház minden oldalán.

Még **Molnár János** interpellált az egyesületi jog tárgyában és erre a képviselők a szokatlan nagy munkától kimerülve oszlottak szét.

November 4-én menetelmi ügyeket tárgyalt a Ház. Volt valami 8 darab; ezek közül kit kiadtak, kit meg nem adtak ki. Eleinte az ellenzékéről többen, mint *Madarász József*, *Eötvös Károly*, főképp pedig *Olay Lajos* bírálgatták a bizottság javaslatait, de végre ők is beleuntak és így délre ezekkel a tárgyakkal készen volt a Ház.

Kiegészítette a napirendet két miniszteri válasz.

Darányi Ignác, a földmívelési miniszter felelt *Bartha* Odónnek a máramarosi kincstári erdők kezelése tárgyában és kijelentette, hogy az ottani gazdasági válságnak nem az erdőkezelés, hanem a takarékpénztár bukása az oka. Különböztet mindent meg fog tenni, hogy a népen segítsen, mert az megérdemli, lévén jó hazafi.

Barta Odón megfordította a miniszter okoskodását. Nem a takarékpénztár bukása oka a gazdasági válságnak, hanem a válság az intézet összeomlásának. A válságot pedig a kormány okozza, tehát nem vette tudomásul a választ. Ez azonban a többséget nem akadályozta meg abban, hogy a miniszter feleletét ne fogadják el, ámbár legtöbbször a ház jobb és baloldalán azt sem tudták, miről van szó.

Nagyobb volt a figyelem, mikor a miniszterelnök válaszolt **Serbán** Miklós tegnapi interpellációjára a Jeszenszky-féle rendjel tárgyában. A miniszterelnök azt válaszolta az interpellációra, — hogy nem válaszolt. E helyet **Serbán**nal és azt magyarázgatta, hogy a magyar és román nép közötti ellentétet csak az igazgatók akarják megteremteni, a kik ebből élnek. *Szilágyi*, az elnök, megkérdezte a Házat, tudomásul veszi-e a választ?

— Hiszen nem válaszolt! — szólottak balfelől, de a többség harsogó helyeslések között csakugyan tudomásul vette azt a feleletet, a mit a miniszterelnök meg nem adott.

A képviselőház november 6-iki ülésében kérvényeket tárgyaltak. Érdeklődést, valóságos nagy érdeklődést csak egy kérvény okozott: *Fiume városáé*, melyben azt kéri, hogy a bűnvádi pörrendtartás életbeléptetéséről szóló törvény olyképp módosítsák, hogy az összes sajtóügyekben ne a budapesti, hanem fiumei bíróság ítéljen, de szinte azt is követeli, hogy a magyar törvényeket Fiumében csakis a fiumei képviselő testület megkérdezése után léptethessék életbe.

Béldi László, a kérvényi bizottság előadója a kérvénynek mellőzését javasolta, mert Fiume abban szinte a magyar törvények szentesítésének jogát követeli és hangja is szokatlan merész; de megidejét is multa az a kérvény. Erre felolvastatták a kérvényt, melyből az ellenzék meggyőződött, hogy a kérvény hangja igazán szokatlan, és nagy mozgás támadt a Házban, mikor azzal fenyegetőzik a kérvény, hogy Fiume hazafisága megrendülhet.

Az ellenzék tehát, mely nagy melegséggel akart neki indulni a kérvény támogatásának, azt lehütve tehetett csak meg. **Thaly** Kálmán nagy rokonszenvvel mentegette a fiumeieket, kiemelte hazafiságukat, de végül még sem tehetett egyebet annál, mint hogy rosszalja a kérvény hangját és elfogadja a bizottság javaslatát. **Horánszky** Nándor sem tehetett mást; ő sem akart közelebről foglalkozni a fiumei kérdéssel. Maga **Batthyány** Tivadar gróf, Fiume képviselője is kénytelen napirendre térni a kérvény fölött, de megragadja az alkalmat,

hogy lelkes, szép beszédben megvédelmezze Fiume jussát, hazafiságát, kérvényének hangját.

A vádokból, ugymond, a melylyel Fiumét illetik, csak annyi az igaz, hogy ragaszkodik évszázados autonómiájához. Miben állanak a fiumei autonómia követelményei? Az egyik az, hogy annak élén ne főispán, hanem nagyobb hatáskörrel és tengerészeti ügyekben is hatalommal fölruházott kormányzó álljon, a ki tagja a magyar főrendiháznak is. További kívánság az olasz nyelv a közigazgatásban és törvénykezésben. Azután jön az, hogy a törvények életbeléptetése előtt a képviselőtestület megkérdeztessék. Ilyen további követelmény az, hogy olasz nyelvű községi iskolákat állíthasson fel, természetesen az állam felügyeleti jogának épségben tartása mellett. Kéri a Házat, ne vegyerosz néven, hogy a fiumeieket az elégtelenség heve elragadta. Azután *Sima* főlészólalásra készítette **Bánffy** báró miniszterelnököt, a ki kijelentette, hogy mint **Horánszky**, ő sem akar egy közelesen összehívandó értekezlet előtt a fiumei kérdéstről beszélni; a kérvénnyel pedig már hangjánál és modoránál fogva sem kíván foglalkozni. A kérvényi bizottság javaslatát nagy többséggel elfogadták.

A november hó 8-iki ülés elején az elnök bemutatatta a Szegváron megválasztott *Müller* Lajos megbízólevelét s az Országos Nemzeti Szövetség kérvényét a Gellérthegyén felállítandó Pantheon ügyében. Kikérte a Ház felhatalmazását, hogy a *Terényi* Lajos halálával megüresedett *gyulai kerületben* az új választás iránt intézkedjék. Ezek után terjesztette az elnök a Ház elé a királyi kéziratot, mely szerint a *delegációk e hónap 16-ára hivatnak egybe*. A kéziratot a képviselőház hódoló tisztelettel veszi tudomásul. Az elnök indítványozza, hogy a delegáció tagjait a legközelebbi ülésen válaszzák meg. Az indítvány ellen a szélsőbaloldalaról két szónok jelentkezik szólásra: **Kossuth** Ferencz nem helyeselheti, hogy a Ház megválaszolja a *közös ügyek tárgyalására* kiküldendő bizottságot, a mikor azt sem tudjuk, hogy lesznek-e közös ügyek. Az elnök javaslatát nem fogadja el. **Madarász** József kijelenti, hogy *sem testének, sem lelkének nem kell a közös ügy*. Szíve mélyéből gyűlöli ezeket a közös ügyeket. Ezek a 67-es törvények a nemzet legfontosabb jogaival ellenkeznek. Bármielőbb máglyán égetnék el. A többség elfogadja az elnöki indítványt. **Perczel** Dezső belügyminiszter a községi és egyéb helynevekről szóló törvényjavaslatot nyújt be, melyet lapunk más helyén ismertetünk.

A november 9-iki ülés tárgya a delegáció tagjainak megválasztása volt.

Megválasztottak a delegációba rendes tagokul: **Andrássy** Tivadar gróf, **Apponyi** Albert gróf, **Berzeviczy** Albert, **Bolgár** Ferencz, **Csernátony** Lajos, **Dániel** Gábor, **Dókus** Ernő, **Fenyvessy** Ferencz, **Festetich** Andor gróf, **Fluger** Károly, **Erancisei** Henrik, **Gajári** Odón, **Gyurkovich** György, **Hegedüs**

Sándor, Hieronymi Károly, Horánszky Nándor, Klobusitzky János, Láng Lajos, Lukács Béla, Miklós Ödön, Mohay Sándor, Molnár János, Münnich Aurél, Nákó Kálmán gr., Paviez Armin, Pulszky Agost, Rakovszky Géza, Radó Kálmán, Rosenberg Gyula, Spevecz Ferencz, Szerb György, Széll Kálmán, Teleki Sándor gr., Tisza István, Tisza Kálmán, Thoroczky Miklós gr. Tolnay Lajos, Urányi Imre, Ziehy Jenő gr.

Póttagokul: Ádámovits Béla, Herezegh Ferencz, Kristóffy József, Láncey Leó Meltzl Oszkár, Papp Géza, Szabó Imre, Szemere Atilla, Zay Miklós gr. Zeyk Gábor.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

A delegációk összehívása. A hivatalos lap már közölte a közös külügyminiszterhez, a magyar és az osztrák miniszterelnökhöz intézett legfelső kéziratokat, melyek a delegációkat november 16-dikára hívják össze Bécsbe. A magyar miniszterelnökhöz intézett leirat a következőleg szól:

Kedves báró Bánffy! A közös ügyek tárgyalására a magyar országgyűlés részéről az 1867. évi XII. törvényzikk értelmében az 1897. évre kiküldendő bizottságot, valamint a birodalmi tanács által az 1867. évi december hó 21-én kelt törvény alapján az 1897. évre megválasztott bizottságot a részökre törvényileg meghatározott teendők elintézése végett folyó évi november hó 16-ára Bécsbe ezennel egybehívom.

Midőn ehhez képest egyuttal közös miniszteriumaimat alkotmányyszerű előterjesztéseik megtételére utasítom, megbízom önt, hogy a magyar országgyűlés bizottságának kiküldése s e bizottság tagjainak egybehívása iránt intézkedjék.

Kelt Bécsben, 1897. évi november hó 5-én.

Ferencz József, s. k.

B. Bánffy, s. k.

Illetékes helyen úgy vélekednek, hogy a delegációk 18–20 nap alatt, tehát december hó legelőjén be fogják fejezhetni a munkálkodásukat.

A szegvári választás. A mindszent-szegvári kerületben e hó 6-án volt meg a választás, a melyen Uray Imre visszalépése következtében Műlek Lajost egyhangulag választották képviselőnek. A választáson Justh Gyula, Endrey Gyula, Hentaller Lajos és Papp Samu képviselők, a kik a központ részéről voltak a kerületben, beszédet intéztek a néphez.

A helyzet Ausztriában. Nagy küzdelem után sikerült végre az osztrák kormánynak annyira vinni a kiegyezés ügyét, hogy a provizoriumot tárgyalás végett egy külön bizottság elé utalták. Ezzel azonban még nincs biztosítva a provizorium sorsa, mert ez a bizottságból megint csak a képviselőház elé kerül s a feldühödt német honatyák így is módot fognak találni arra, hogy kikezdjék. Az osztrák kormány tehát most azon töri a fejét, miképpen lehetne az ellenzékot lecsillapítani, akár fenyegetéssel, akár ígérettel. Bilinski pénzügyminiszter meg

is fenyegette az ellenzékot azzal, hogy ha a provizorium a képviselőházban keresztül nem megy, úgy az alkotmány Ausztriában megszűnik, s a kormány mégis csak megcsinálja a provizoriumot. Emellett a kormány kilátásba helyezte azt, hogy a hirhedt eseh nyelvrendeleten a németek által kívánt módosítást végrehajtja, ha aztán a németek esendesen viselik magukat. Most tehát legközelebb a nyelvrendelet fog az osztrák parlament elé kerülni s ha a kormány ezzel a németek megelégedésére végez, majd csak azután hozakodik elő a provizoriummal, a mely ilyenformán valószínűleg keresztül is fog menni.

A békésyulai mandátum. Terényi Lajos halálával megüresedett a gyulai képviselőség s betöltésével már foglalkoztak a pártok a kerületben s a fővárosban. A függetlenségi párt Bartha Miklóst léptette föl, a ki az általános választáson Terényinek ellenjelöltje volt s vele szemben csak harminczhárom szónyi kisebbségben maradt. Bárkit is léptet fel ellene a kormánypárt, a nagynövű függetlenségi vezérférfinak megválasztása kétségtelen.

Meszlény Lajos beszámolója. Meszlény Lajos, a csákvári kerület képviselője, e hó hatodikán és hetedikén tartotta beszámolóját Magyar-Zámoly és Pátka községekben. A képviselőt választói mindkét helyen nagy lelkesedéssel fogadták. Meszlény beszámolójában leírván a mult országgyűlés munkálkodását, a jövő feladatának kizárólag az jelezte, hogy minden erőt egyesíteni kell arra, hogy Magyarország önállósága eléressék, mert soha jobb alkalmat a magyarok istene nem adott erre, mint a most egymással czivakodó Ausztria helyzete, a mely többé nem terület, csak fogalom, melynek minden nemzetisége teljesen széthuzva, csupán a magyarok iránt való gyűlöletben ért egyet. Ezeknek engedni a kvótában, hivatkozzanak bár a magyar nemzet gavallériájára, politikai ostobaság lenne s elmulasztani a jó alkalmat a nemzeti önállóság elérésére, több a politikai ostobaságnál, mert ez bűn, a nemzet elárulása lehetne csak. Zámolyon Simon József községi bíró, Pátkán Biczó Pál lelkész mondott köszönetet a választók nevében a képviselőnek a beszámolóért, biztosítván őt a választók igaz bizalmáról.

A községnevek megmagyarosítása. A belügyminiszter legközelebb egy törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, a mely azt mondja, hogy a községnevek meghatározása a belügyminiszter hatáskörébe tartozik. A javaslat szerint minden községnek csak egy kizárólagos hivatalos neve lehet. Többféle elnevezéssel bíró községek hivatalos nevének kijelölése újonnan alakuló községek elnevezése és a községek nevének megváltoztatása, nemkülönben a községnevek helyesírásának megállapítása a m. kir. belügyminiszter hatáskörébe tartozik. A község külterületén fekvő telepek, puszták, havasok, továbbá egyéb jelentékenyebb, lakott helyek, a mennyien külön elnevezéssel még nem bírnának, ilyenekkel ellátandók. Az elnevezés fölött a községi

törvény szerint illetékes község képviselőtestülete határoz. A község és egyéb helyneveknek, valamint az azokban beálló változásoknak nyilvántartása czéljából a m. kir. központi statisztikai hivatal állandó országos törzskönyvet vezet. Állami törvényhatósági és községi, valamint egyéb hivatalos iratokban, községi pecséteken, bélyegzőkön és jelzőtáblákon, a nyilvánossági joggal bíró iskolákban használt tankönyvekben, ugyszintén ezeknek az iskoláknak nyilvánosság elé kerülő nyomtatványain, valamint pecsétjein és bélyegzőin, végül a közjegyzői iratokban, kizárólag a község hivatalos neve használandó.

MI UJSÁG?

A király vejének szabadsága. Ferencz Szalvátor királyi herceg, Mária Valéria királyi hercegnő férje, egy évi szabadságot kapott a katonaságnál. A királyi hercegi pár az egész évet a wallesei kastélyban tölti teljes visszavonultságban.

A kecskeméti Árpád-szobor. A kecskeméti Árpád-szobrot nem fogják felállítani. Egy időben szó volt róla ugyanis, hogy az egyetemi ifjuság a kecskeméti Pusztaszeren, Kecske-mét városának támogatásával az ezredév emlékére Árpádnak szobrot emel. Kecske-mét városa azonban újabban kijelentette, hogy nem járul a szobor költségeihez. Miután a szobor 15.000 frtba kerülne, annyi pénzt pedig nem tud össze hozni az ifjuság, a szobor létesítésének tervéről lemond s az eddig összegyűlt 5000 forintból egyszerű emlékoszlopot fog emelni a kecskeméti Pusztaszeren, a melyet még a jövő tavasszal lepleleznének.

A király a szegényeknek. A belügyminiszter a király megbízásából 3970 forintot küldött a budapesti főpolgármesternek, hogy ossza ki azok között a szegények között, a kik a királyhoz segítségért folyamodtak. A pénzt a jövő héten a kerületi előjárók fogják kiosztani.

A magyar nyelv apostolai. A magyar nyelvnek a gömöri iskolákban való sikeres tanításáért a következő tanítókat részesítették jutalomban: a Fáy Gusztáv-féle alapítvány 100 forintos kamatát Szlopovszky Péter kokovai ág. ev. tanító kapta meg. 50—50 frtot kaptak: Paulik Mihály polomkai r. kath., Zsaskovits János telgárti gör. kath. és Klineczkó Sámuel ratkói ág. ev. tanítók; 30 frtnyi jutalomban részesültek Jókóvy János f.-zsaluvsányi r. kath., Jaczkó János keezegei ág. ev., Kalenda Bertalan f.-lehotai ág. ev. és Vajányi János páskaházai ev. ref. tanítók.

Mauzoleum az aradi vértanuknak. Arad város hazafias közönségét régóta foglalkoztatja már az az eszme, hogy Aradon a szabadságharci ereklyék országos muzeuma számára megfelelő épületet emeljenek. Most ezzel együtt az a terv is felmerült Aradon, hogy a vértanuk hamvait egy díszes mauzo-

leumban helyezték el és valószínűnek látszik, hogy a két hazafias eszmét egyszerre fogják megvalósítani. A Kölesey-egyesület mult vasárnapi közgyűlésén ugyanis Varjas Árpád elnök tudatta az egyesület tagjaival, hogy Salacz Gyula, a város polgármestere, vállalta magára ebben az ügyben a tervek részletes kidolgozását. A polgármester maga is negyvennyolc éves honvéd volt s egyike azoknak, a kik ezzel az eszmével már régóta foglalkoznak. Csak a napokban jelentette ki többek előtt, hogy mindent el fog követni, hogy a rég óhajtott alkotások a szabadságharc félszázados évfordulója alkalmával megvalósuljanak.

Meghalt az ura után. Sajnálatos eset keltette föl a bécsiek részvétét. E hó 5-én meghalt ott Meixer Vilmos dúsgazdag vaskereskedő, a kinek több millió forintra becsülik a vagyonát. Fiatal felesége annyira kétségbeesett férje elvesztésén, hogy néhány órával Meixer kimulása után a halott mellett agyonlőtte magát. Az öngyilkos asszony még alig volt huszonnégy éves. Budapestről való és Jordán börgyárosnak a leánya. Ezelőtt három esztendővel ment nőül s s házassága nagyon boldog volt.

Szobor Batthyánynak. Több tekintélyes városi képviselő mozgalmat indított az iránt, hogy Batthyánynak szobrot emeljenek. Az eszmét Bartha Miklós hirdette először és az most visszhangra talált a főváros előkelő köreiben is, úgy, hogy nemsokára megalakítják a szobor-bizottságot.

Vasutasok öröme. A kereskedelmi miniszter engedte, hogy a m. kir. államvasutak Budapesten lakó azon altisztjei, a kik a III. és IV. fizetési osztályban vannak, ez évre 60, illetőleg 90 frt drágasági pótlékban részesíttessenek. Ennek következtében a vasut igazgatósága intézkedett, hogy a pótlék az illetőknek minél előbb folyósíttassék, még pedig már januártól számítva. A hír bizonyára nagy örömet fog okozni a szegény vasutasok közt annál is inkább, mert már az év eleje óta huzódik ennek a pótléknak az ügye. Jól fog azonban esni ez a pótlék most is, a mikor az általános drágaság mellett még a téli szükségletet is be kell szerezni.

Megfosztották örökségétől. Nilsen Károly, egy tekintélyes család fia, a mult héten ügyvédje utján följelentést tett a budapesti rendőrségnél rokonai ellen, azzal vádolván őket, hogy apai örökségének egy részétől család uton megfosztották őt. A rokonai valamennyien közbeesülésben álló, vagyonos emberek. Nilsen Károly, a ki hónapokon át a tébolydában volt, még pedig a nélkül, hogy nagyfoku idegességen kívül más baja lett volna, azt a vádat emeli a rokonai ellen, hogy azok megcsalták őt és elszakították atyái örökségének egy részét. Nilsen Károly nevében ügyvédje, Keszler Zsigmond dr. tett följelentést úgy Gregersen, mint az időközben elhunyt Fischer özvegye ellen. Vádolja Nilsen Gregersent azzal, hogy az atyái készpénz-hagyatékának egy részét nem adta ki, sőt nem is szolt

neki arról, bár neki, Nilsennek, az a meggyőződése hogy atyja jóval több készpénzt hagyott hátra, mint a mennyit előtte bevallottak. Emeli továbbá azt a vádat, hogy őt a telek-eladásnál megesalták és hogy minden igaz ok nélkül csukatták be az örültek házába, honnan csak az igazgató közbenjárására szabadult ki. Az ügy most a rendőrség előtt van s a hatóságok feladata immár kideríteni, hogy mennyire igaz.

Agyonszurt kisbíró. Vissen vig lakodalmat ültek a minap, a melyen részt vett Papp István kisbíró is. Éjfél felé hivatlanul betolakodott a tánczolókközé egy 18 éves suhanez, a kit sehogy sem akartak magok közt megtűrni a többi legények. Papp István a kisbíró volt az első, a ki felszólította — még pedig nem csak szóval, de ütlegekkel is — a hivatlan vendéget, hogy fel is ut, alá is ut, odébb állhat. Odébb is állott, még pedig futva, de előbb úgy beleszurta bieskáját a Papp István oldalába, hogy a késhegye egész a tüdőig hatolt s Papp István ennek következtében egy pár óra múlva meghalt. A gyilkost elfogták.

102 éves ember halála. Árvamegyei Malatinán a napokban halt meg Klopstock József 102 éves korában. A ritka szép kort ért öreg ur mindig friss és jókedélyű volt, s épen nem látszott rajta, hogy több mint egy század nyomja vállait.

Pusztító tüzvész. Alsó-vadászon nagy tüzvész pusztított a mult szombaton. A tűz Hernád József odaváló földmives házának rossz állapotban lévő kéményéből eredt és miután éppen akkor kelet felől roppant szél fujt, egy pillanat alatt annyira elterjedt a tűz, hogy az egész alvég egy lángtenger volt. A butorok, állatok mentésére nem is gondolt senki, mert első sorban az emberek élete forgott a legnagyobb veszélyben. A hőség pokollá változtatta át a helységet, nem lehetett semmihez közeliíteni. Nem telt bele egy óra, harminczhét ház volt minden melléképülettel, felszereléssel együtt a romboló tűz martaléka. Egy 83 éves öreg asszony, Hernád Jánosné elég vakmerő volt égő házába bemenni; menteni akart egyet-mást, azonban életével fizette meg elszántságát, menten a tűz emésztette meg. Tömérdék háziállat pusztult el. Rom és pusztulás iszonyu képe mindenfelé. A nép jajgat, kesereg, éheznek és fáznak.

A kormányozható léghajót feltalálták. Jagel léghajós egy új kormányozható léghajóval tett kísérletet Berlinben. A léghajó nagy közönség jelenlétében emelkedett fel, Berlin közelében és a kormányozható léghajó tetszése szerint különböző irányokban repült meglepő biztossággal. Háromnegyed órai hajózás után azonban a gömb Schönberg és Willesberg között hirtelen lezuhant Jagel léghajós merész ugrásokkal menekült a csolnaktól és csodálatosképpen más baja nem történt, minthogy egy kissé a fülét megsértette. E balsiker daczára a kormányozható léggömböt beváltak és a repülés problémáját azzal

megoldottnak tekintik. A baleset úgy történt, hogy a vitorlákat nem erősítették meg eléggé és azok lazán lógtak lefelé, úgy hogy a szél beljük kapaszkodott és ide-oda csapkodta a hajót. E miatt a léghajós kénytelen volt a szellentyűt megnyitni s a gömböt esésbe hozni.

Betörés Miskolczon. Miskolczon Mezei Pál bornyagykereskedő házába, míg ő Nyiregyházán időzött, betörttek és 3000 frt értékű ékszert elraboltak. A mikor hazatért és ékszerdobozát üresen találta, jelentést tett a rendőrségnek s a nyomozást az alkaptány vette a kezébe, még pedig sikerrel, a mennyiben a tetteseket Káló János nemrég elcsapott tűzérőrmester és neje személyében elfogta.

Szerencsétlenül járt tüzoltók. Győrben a hét elején éjjel az Andrassy-uton egy ház kigyuladt. Az oltás közben egy tüzfal és egy kémény összeomlott s nyolcz tüzoltót és három katonát súlyosan megsebesített. Állapotuk aggasztó. Négy sebesültet a közkórházba szállítottak s itt az a botrányos eset történt, hogy sem a rendelő, sem a kórházi orvost órákon át nem találták meg s ezért magánorvosok nyujtották az első segítséget.

Örült a templomban. Az orosházai templomban egy szerencsétlen örült asszony zavarta meg a napokban az istentiszteletet. Tele volt éppen hívekkel az Isten háza, mikor egyszer csak korbácesal a kezében berontott Konczek Mária odaváló asszony s nagy kiabálás közben ütlegelni kezdte az embereket. Közbe folyvást az Üdvözítő szavait ismételte: „Ne tegyétek atyám házát kereskedés házává“. A szájalomra méltó örültet csak nagy nehezen birták megfékezni s a templomból kivezetni.

A Magyar Nép Multja és Jelene. Ez a ezime annak a nagy két kötetes munkának, melyet Benedek Elek a magyar népszabadság, a jobbagyság felszabadulásának közeledő ötvenéves fordulójára irt s melynek első füzeté e héten hagyta el a sajtót. Benedek e könyvében a föld népének történetét, a nemességgel való viszonyát s a felszabadulásért való erős küzdelmeit írja meg, mely küzdelmek közt különösen a Dózsa, a Péro-féle, meg a Hóra- és Kloska-lázadás igen érdekesek. Az első kötet 48-ig halad, mikor a népből nemzet lesz s midőn a nemesség nem csak a jogokat osztja meg a néppel, de részt vesz a közterhekben is. A második kötet a ma élő nép életét rajzolja, a népelet minden jelentősebb mozzanatát felölelvén, a bölesőtől a sirig. A most megjelent első füzet után méltó érdeklődéssel várjuk a folytatás megjelenését. Ebben a füzetben számos igen sikerült kép idézi vissza a magyar nép ezer év előtti életmódját s csatolva van hozzá két hatásos mü-melléklet is. A *Magyar Nép Multja és Jelene* füzetek kéthetenként jelennek meg, összesen 40 füzetben. Egy-egy füzet ára 30 kr. A nagyérdékü munka megrendelhető a kiadó Athenaeumnál és minden könyvesboltban.

GAZDASÁGI DOLGOK.

Őszi vetés végeztével.

Bizonyos jól eső érzés fogja el a gazdaembert, ha rendben és végezve tudja őszi vetését. Ezen bizony csodálkozni nem lehet, mert hiszen mennyi baj, és fáradsággal jár ennek a munkálatnak teljesítése, a mely egyike a legfontosabbaknak, mit a gazda teljesíteni tartozik s a mivel megveti a jövő évi termés nagyságának alapját. Ki mint vet, úgy arat, mondja a példabeszéd, s bizony ki ki maga magán tapasztalhatta ennek igaz voltát. Hanem hát az őszi vetések befejeztével az összes mezei munkálatok befejezve nincsenek, mert úgy az időt, mint a kedvező időjárást minden jóra való gazda felhasználni szokta. Ugyis nemsokára beköszönt majd a tél és a külső munka szünetelni kénytelen.

Az őszi elvetése után a tavaszi földeket veszi a gazda sorjába. Elég kézzelfoghatóan megtanított már a tapasztalat arra, hogy a tavaszi vetemény sokkal jobban sikerül, ha az a föld őszzel mélyen felszántva lett. Tudja azt még az utolsó kiscgazda is, hogy a téli nedvesség és a zuzmarás fagy csak akkor esik a földje javára, ha annak befogadására a talajt egy jó mély szántással előkészítette. A nedvesség mélyen beveszi magát a földbe s egy jó darabig eltáplálja nyirkossággal a bele jövő növényt. A fagy pedig a legnehezebb és kötöttebb talajt is derekasan megporhanyítja s azáltal, hogy a benne levő ásványi alkotórészeket elmulasztani segíti, egyúttal a földet sokkal termékenyebbé változtatja. Ezt pedig elmulasztani, annyit tenni, mint szánt-szándékkal önmagunknak kárát akarni. Ilyesmit pedig józanészű gazda nem tesz; sőt azt, a ki teszi is — elítéli.

Az őszi vetések elvégzése után tehát hozzá kell fogni a tavasziak megszántásához. Itt már aztán sem az nem baj, ha az eke vetetési darabos és rögzős, sem pedig az, ha az eke esetleg szalonnás szeleteket hasít. Sőt annál jobb, minél inkább hozzáférhet a levegő, nedvesség és a porhanyító fagy. Őszszel nem szokta az eke tönkretenni a földet, ha még oly nedves is a fölület — mint teszem azt a tavaszi elvetés előtt. Hiszen éppen a földben levő és megfagyott nedvesség repeszi és morzsolja a legnagyobb hantokat is apróra és porhanyóvá.

Hanem hát más egyéb fontos munkát is ilyenkor teljesíthet a gazda, nevezetesen földjének a legezteszerűbb módon való trágyázására is az őszi a legalkalmasabb idő. Nincsen jobb trágyázási mód a világon, mintha az ember a kihordott trágyát azonnal elteríti s alászántja. Ez aztán úgy megkeleszti a földet, mint akár a jó korpás élesztő a kenyeret földuzzasztani szokta. A téli trágyázás alkalmával ezt persze tenni nem lehet; mert hiszen a fagyott földben nem járhat az eke s ilyenkor meg kell elégednünk azzal, ha a trágya kikerül a földre. De ha mostan még a jó időt, jó utat felhasználjuk, alig hiszem, hogy a mondott eljárás legalább is egy-két holdon ne sikerülne, avagy végbe vihető ne volna. Pedig magában véve ez is már nagy nyereség, mert birunk egy-két hold oly tavaszi földdel, a miben — bár mi kerüljön bele — úgy megterem, a mint semmiféle más földben. Az ily trágyázási rendszer mellett bátran elmaradhat a

fekete ugar fordája is. Vagyis vetünk bele tavaszszal bükkönyös zabot takarmánynak, utánna pedig őszi gabonát s kisebb gondunk is nagyobb lehet, hogy ez ne sikerülne. Az a föld nem fárad el a termésben, sem pedig esztendősi pihenésre szüksége nincs, csak legyen benne az, a mi a növényeket táplálja (táperő) s részesüljön időközönként a megfelelő munkáltatásban.

Az iparkodó és előrelátó gazdának ilyenkor még az is eszébe jut, hogy majd lesz télen olyan idő, mikor egyebet nem tehet, tehát előre gondoskodik, hogy akkoron furni-faragni való fája készen legyen. Sok oly apró-cseprő kellék szükséges a gazdaságban, a melyet ideje adtán a gazda is előállíthat s nem kell érte a bognár, kádár vagy asztaloshoz fordulnia s az amugy is szűken levő pénzt könnyelműen kiadnia.

Azután meg ilyenkor kell munkáról gondoskodni a hosszú téli estékre is. Ezek a hosszú téli esték nem arra valók, hogy a gazda az időt a meleg kályha-padka mellett csak úgy füstölve elpipázza, hanem fel kell használnia, hogy néhány garast keressen azokon. Zsupszalmából vékát, kast, szakasztót stb. lehet készíteni. Fűzesszöből mindig kerestettek a különféle nagyságu kosarak. A sáfonás és kosárkötés szintén olyan munka, melyet esténként végezni lehet. Ilyenkor aztán eszébe jut a gazdának az is, hogy hiszen seprüt is lehetne estendén kötni — ha volna miből. Csakhogy elfeledett kukoricza-földje szélén czirotot vetni. Pedig az a seprű is olyan portéka, hogy míg százat kötnek, addig majdnem ugyanannyit elhasználnak. De meg ha a ház és gazdaság körül nem fogy el a kötött seprű, van ennek kelete minden időben s az érte kapott pénzből kifutja sóra, petroleumra. Szóval ilyenkor van az ideje annak, hogy a gazda körültekintő gondossággal szerezze be mind azt, a mi téli foglalatosságot biztosít s a miből megtoldhatja a mai időben úgy is szűkre cseppenő jövedelmét.

Azután csak még egyet. A gazdaember sem élhet csak úgy világgá a nélkül, hogy tudását ne bővítse. Nagyon halad a világ s bizony szüksége van arra mindenkinek, hogy azt a sok új dolgot, a mi történik, megismerje. Igaz ugyan, hogy a jó könyvet meg jó ujságot nem adják ingyen, de az is igaz, hogy nem drága egy jó lapnak, mint pl. a „Független Ujság“-nak járatása, a mely nemesak híven tájékoztat mindenről, a mi a nagy világban történik, de sok hasznos, jó tanácsot ad ezerféle dologban, a minek a gazda mindig hasznát veheti. Ezért a lelki táplálékra is gondja legyen a jó gazdának, ne csak a gyomrára s ne sajnáljon egy-két forintot egy jó könyvért vagy ujságért kiadni. Meghozza ez a kamatját bőviben.

A dohánylevelek megpenészesedése.

Már maga a dohánytermesztés is igen sok gyakorlati ismeretet és munkát kíván, de még több gondot és fáradságot igényel a dohánylevelek kellő előkészítése a beváltásig. A dohányos tulajdonképpeni munkája akkor kezdődik, a mikor a levelek leszedve, szárítás végett a pajtába kerülnek. A pajtában sok baj érheti a dohányleveleket, melyek közül nem utolsó az, ha a levelek megpenészesednek, mert tudvalevőleg a penész rontja a dohány minőségét s árát igen nagy mértékben csökkentheti.

A penészesedést a levegőben levő víz idézi elő; mint tudjuk, mindig tartalmaz vízpárákat, és pedig

annál többet, minél melegebb. Ha az ily meleg vízpárával telt levegő egy hideg testtel vagy tárggyal, pl. ez esetben dohánylevéllel, érintkezésbe jön, a vízpára megsűrűsödik s a tárgyak felületét meg nedvesíti. Leginkább meg nedvesednek a tárgyak a ködtől, melyben a víz apró hólyagocskák alakjában van jelen. A meg nedvesedett tárgyak a reájok rakodott víz következtében igen könnyen megpenészednek, mert a penészesedést előidéző penészgombák szaporodását a nedvesség rendkívül előmozdítja.

A megpenészedés különösen a dohánynak van hátrányára, a melynek értékét ezerszeresen alábbszállítja. A dohánylevelek szárításánál tehát a gazdának különösen ügyelni kell arra, hogy a levelek meg ne penészesedjenek, különben egész termése kárba vészhet.

A dohánylevelek penészesedése származhatik a főlevél bordáktól, továbbá attól, ha a levelek a fel-fűzésnél tömötten egymáshoz tapadnak és kellőleg nem lesznek szellőztetve. Származhatik a szárító helyiségek különböző hőmérsékletétől, főleg pedig a ködöktől, végül a nem kellő időben való leaggatástól és a dohánylevelek vízzel való meglocsolásától.

Mint tudjuk a dohánylevelek főere igen sok vizet tartalmaz, mely nagyobb részt nem párolog el közvetlen a levegőbe, hanem egy része a szomszédos levélrészekbe szívárog át és csak innét párolog el. Ez okból a finom, vékony értékes levélrészek és a bordák vannak leginkább a penészesedésnek kitéve, miáltal gyakran elvesztik a levelek ruganyosságukat és borítékleveleknek nem használhatók fel, mely körülmény értéküket jelentékenyen alábbszállítja. A levélbordák kiszáradása igen lassan történik, úgy, hogy gyakran még december végén, sőt január hóban is sok vizet tartalmaznak.

Mint hogy a levélbordákban lévő víz a szomszédos levélrészekbe, nemkülönben más levelekre is átterjed, a vastag bordájú dohánylevelek sokkal nehezebben száríthatók és nagyobb figyelemmel kezelendők, mint a vékony bordájúak. E czélból már sokféle módot ajánlottak és kísérletet meg, hogy a bordák gyorsabban kiszáríthatók legyenek, és azok nagy víztartalmának káros hatása ne érvényesülhessen. Hollandia és Amerika egyes tartományaiban a dohánylevelek vastag bordáit meghasítják és a hasítékon átdugott vesszőkre úgy aggatják fel, hogy két-két levélnek alsó lapja a felső más két levél felső lapja felé legyen fordítva.

A dohányföldeken rendszeren vastag és vékony bordájú levelek találhatók, miért is legcélszerűbb először a vékony bordájúakat leszedni és azután a vastag bordájúakat, mindkettőt pedig külön szárítani. Ha a dohányleveleket tömötten fűzzük egymás mellé, úgy, hogy a vízpárák gyorsan nem távolodnak el és a levegő nem férhet könnyen a levelekhez, akkor a levelek könnyen megmelegszenek és rothadás állhat be. A dohánylevelek szárításánál tehát első sorban megfelelő szárítópajtákra kell gondoskodni, melyeknél arra is kell ügyelni, hogy benne a hőmérséklet egyenletes legyen, mert ha egyik részén nagyobb a meleg mint a másikon, könnyen megtörténik, hogy a melegebb részeken gyorsan elpárologó vízpára a hűvösebb részén felaggatott levelekre csapódik le, minek következtében penészesedés vagy rothadás állhat be. Végre a levelek kellő időben való szellőztetésére is nagy gondot kell fordítani, nagyon ködös időben pedig a szárító pajták ajtóit és ablakait tanácsos addig elzárva tartani, míg a köd el nem oszlott.

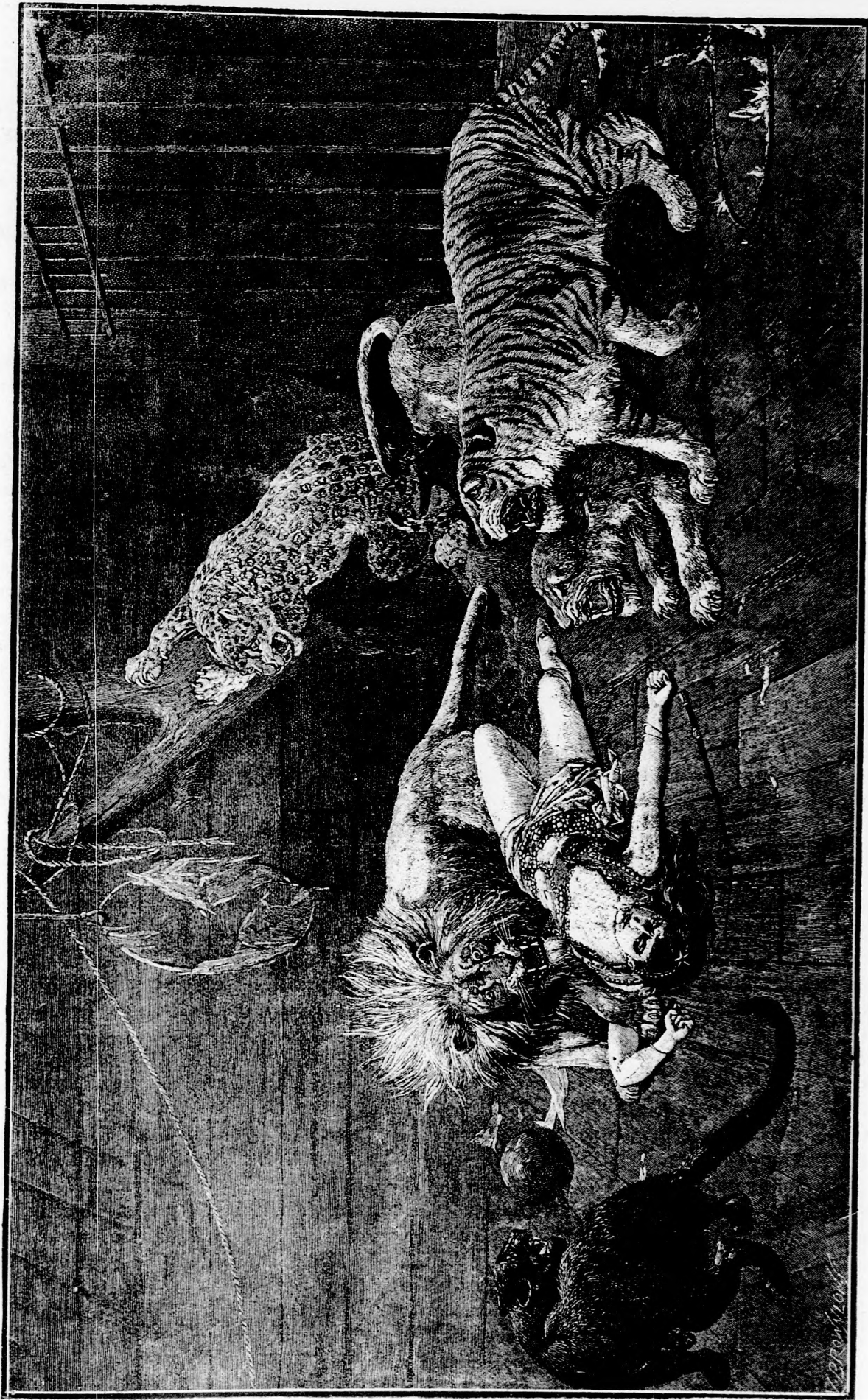

Írósvajat eltenni. A friss írósvajat, miután nagyon jól kimostuk, tálban kanállal addig kavarjuk, míg egészen habos lesz, azaz egy óráig. Akkor tiszta mázas vagy porcellán edénybe, mit porsóval jól kidörgöltünk, a vajat ruha közt jól kiszárítva, lapítgatva az edénybe esőmőszöljük oly keményen, amint csak lehet. A tetejét ismét porsóval behintve, ruhával és hólyaggal bekötjük s pinczébe hűvös helyre elteszszük.

Idegen marhák egymáshoz szoktatása. Ha idegen teheneket istállóban egymás mellé állítunk, vagy egy istállóbeli teheneket más helyre állítunk, tapasztalhatjuk, hogy azok sokáig nem szívelhetik, döfik, verik egymást s az erősebb a gyöngébbet sokszor annyira leszorítja a jászolból csupa irigységből, hogy az hozzá sem férhet és nem ehetik. E bajon igen egyszerűen lehet segíteni, még pedig úgy, ha az ellenségeskedő állatok nyakát és szügyét pálinkával bekenjük s oly közel engedjük egymáshoz, hogy egymást nyaldoshassák; a bekenést elég egyszer, legrosszabb esetben kétszer megtenni s az előbb még ellenséges állatok ezentúl jól megférnek egymással.

Borderítés. Ha a bornak egyéb baja nincs, mint hogy zavaros, könnyen segíthetünk rajta, t. i. gelatín vagy vizahólyaggal. Az eljárás a következő: egy hektoliter borhoz 8—10 gr. gelatint veszünk, azt összetörjük és folytonos keverés közben meleg vízben feloldjuk, az oldatot kihülése után egy sajtár borral összekeverjük és ezt a borhoz öntjük, e közben azonban a bort egy karóval folyton keverni kell: rövid idő múlva a bor megtisztul, de akkor le kell fejtetni.

Jó vaj készítésének titka. Tudvalevő dolog, hogy télben nehéz jó vajhoz jutni; abban rejlik a hiba, hogy nem tudjuk kellően kezelni. Itt első sorban föl hagyunk azon általános szokással, hogy a tejet meleg helyen megaludni engedjük, de megsűrűsítés után hideg helyre állítjuk, hogy meg ne savanyodjék, míg kellő mennyiségű tejünk van, hogy arról lefölközhesünk 3—4 liternyi tejsűrűt édesen. Ennek utána kiviszszük meleg helyiségbe pár órára, míg a hidegség belőle ki nem megy s akkor reszelünk 2—3 sárgarépat és levét finom szitán kinyomjuk a tejfölbe, hozzáadva egy kis sót, ezt együtt a köpülőbe öntjük és megköpültetjük. Ilyen eljárás mellett finom izü és szép színű vajunk lesz.

Az állatszedítő halála.

MULATTATÓ.

A suba.

Irtta: Móra István.

Sarudi Márton felesszántó, Vezsmádiné tekintetes asszonynak a feles-szántója. Arra való ember is egészen. Mert igaz, tisztakezü, becsületes ember, a mellett józan, mindenbelátó, dolgos. Aztán van nekie három felnőtt fia, markos, erős legények, a kik itt nevelkedtek föl a Vezsmádi-tanyán, hát úgy is teszi-veszi az mind a dolgát, mint a ki otthon van, maguknak dolgozik. Csak jobb ez így, mintha árendába adná tekintetes asszonyom a földjét, holmi gyüttment, mindenféle embernek, a ki azon volna, hogy mentül jobban kiszorítsa vetőföldnek, rétnek, legelőnek, mindennek a zsirját.

No meg az is, hogy akkor nem ő volna a gazda tovább, hanem az árendás, — akár azt is megtehetné, hogy be se eressze a tanyadűlön. Még így, ha felezésre, sétaképpen vagy a hogy úgy, kimegyen: olyan tisztelettel szolgálják, úgy megkeresik minden kedvét, hogy örül a lelke is.

Hanem hogy Sarudi Mártonnak se lehet panasza. Ha ügyben-bajban idebejár, ha tojást, vaját, mézet, koránti esirkét, mit hoz, az az első szava a tekintetes asszonynak:

— No, gyűjön be Márton, be a szobába.

És belediktál egy pohár fűszerszámos pálinkát.

Hiába szabadkozik, hogy nem szokott ő itallal élni.

— No csak igya meg, nem olyan ez, mint a koresmabeli.

Aztán leülteti. Hogy áll a buza? Hát a jószág? Kell-e már a liba? Csak egy kicsit szikkadna, lehetne már tavaszi alá is szántani, ugy-e? Meg hogy a gyerekek? Elsőbb csak így átaljában, aztán egyenkint: a Misa, a Náci, a Gábor? Azonközben beleeröltet még egy pohár italt.

— Hát tekintetes asszonyom, alássan kérem, mikor gyün ki?

— Ojjé, Márton, majd a husvétba, Tudja ez a márezius, ez nem nekem való, hideg is, szeles is, az ut is rossz, ugy-e rossz?

— Nem tulságosan, kérem szépen. A közepe, a kít az őszzel igazítottak az kátyus, hanem a széle az már megverődik.

Ahogy beszélgetnek, imhol belibben a másik szobából a kisasszony. Deli, szép harminczesztendős menyecske biz az már, gyereke is van három, de csak kisasszony az most is a Márton szívében. És nézd, mindjárt megösméri, pedig jó öt esztendeje, hogy itt volt az urával.

— Adjon isten, Márton bácsi.

— Fogadj isten, lelkem, kisasszonyom.

— Hogy vannak, Márton bácsi?
— Hála legyen azistennek, lelkem kisasszonyom: vergődünk.

— Hát Örzse néni?

— Az is, köszönöm kérdéseit.

Oszt hogy ő is kérdezzen valamit, megtudakolja, hogy hát az otthonvalók? Meg hogy odaföl Pesten mikor volt első? Az isten áldja meg a tövit, nem kell pedig már abbul egy szem se, nem birjuk elvetni az árpát . . .

Buesuzóban a kisasszony önt neki még egy pohár pálinkát.

— Nem, kisasszonyom, lelkem, sok lesz.

— Dehogy lesz, Márton bácsi, nézze, az én kedvemért.

Márton bácsi hozzáteszi, hogy: no megver az asszony, tudom, de már a kisasszony kedvéért mégis csak megiszom. És megiszsza.

Mikor a kocsira fölül, akkor veszi észre, hogy de fene ital volt ez. Olyan édesforma, de azért tüzel ám ugyanesak. Kár is volt meginni az utolsó pohárral.

Hát biz az kár volt csakugyan. Mivelhogy a tizenkétbőrös, kétesztendős, hatvan frtos subájába került az az ital nekie. Olyan formásan tudniillik, hogy az a három pohár pálinka összebeszélte odabelül és addig izgatta-bizgatta Sarudi Márton, míg a negyediket is meg nem itta, de már a nagy-utezavégi kis koresmában. Szopogatta, meg is tetejezte, — s az alatt az utezán leemelték a lovakról a Subát.

Előbb csak úgy tűnősködött, hogy: nene csak tán nem? De aztán, hogy bement a koresmába, hogy hátha bevitte s ott se találta elfehéredett, ki is józanodott, a bizonyosságtól:

— Ellopták a subámat . . .

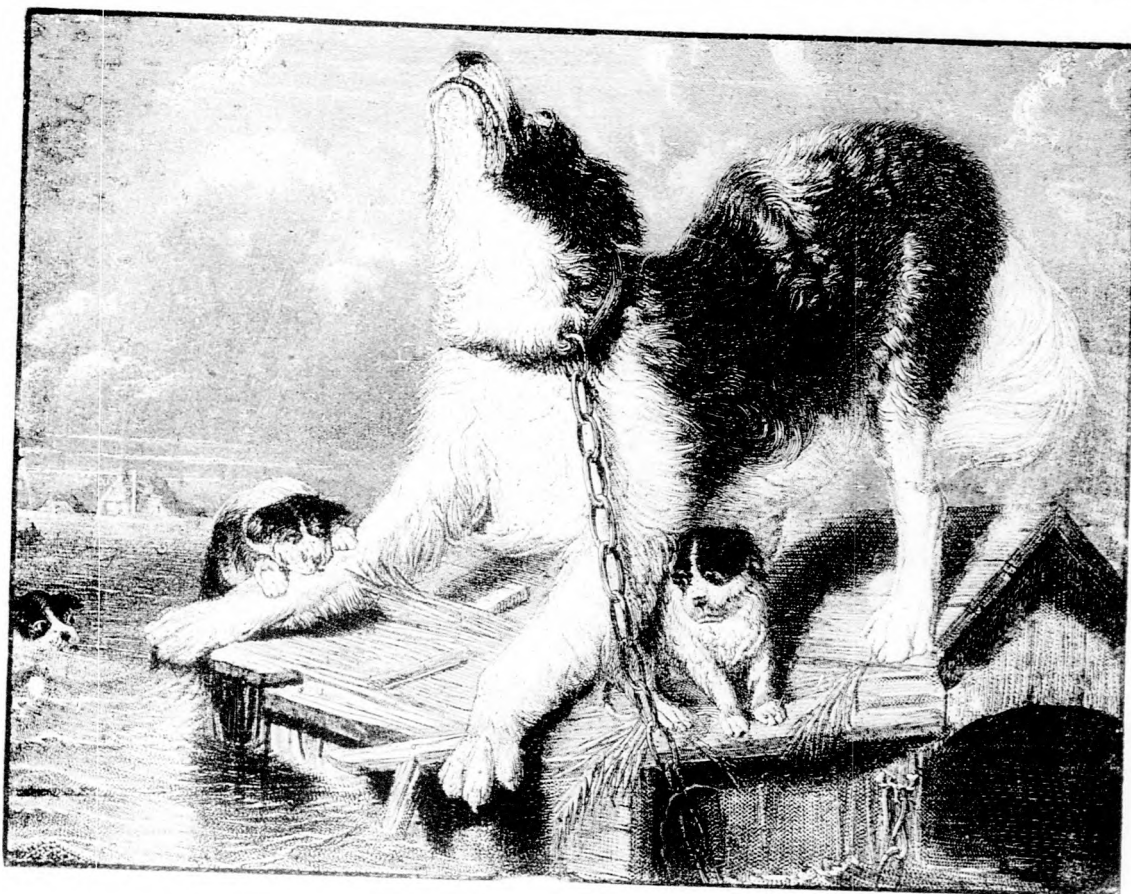
Az emberek, mindenféle ösmeretlen népség, — összszaladtak. Ki sopánkodott, ki káromkodott, ki meg nevetett. A koresmáros pedig szabadkozott, hogy jajh, ő nem hibás, ő csak azért felelős, a mi portáján belül történik.

— Hanem 'szen még semmi sem bizonyos. Csak idején kell jelenteni: meg lesz az. Kapjon kend kocsira hamar, futtason a biztoshoz, tegyen kend jelentést.

Sarudi Márton a kocsiodalba kapaszkodva gondolkozott. Nem volt már sápadt, hanem majd kicsattant az ábrázatja a pirosságtól: a szégyennek a pirosságától. Az a gondolat kergette, zaklatta a vérét, hogy: te Sarudi Márton, te — hova leszl, ha kitudódik, hogy ellopattad a subádat; ellopattad, mig korhelykoddál, — te vén bolond, te részeges, te . . .

És ez a szégyen sugta neki, hogy mit mondjon a koresmárosnak feleletül, mikor már fönt ült a kocsin.

— Nohát én nem jelentgetem. Áldja meg az Isten vele, a ki elvitte.

Elhagyatva.

Aztán szinte jókedvű formán ütötte föl a fejét, mint a kinek valami okos gondolatja támadt:

— Hohó emberek, — olyan mintha be se hoztam volna a subámat. Az istenuesese nem is tudom, nem maradt-e odaki a tanyán . . .

Pedig az inai reszkettek a bizonyosságtól.

Avval megcsapkodta a lovakat.

*

Hanem, hogy lemondott volna az elveszett subáról, arról szó sincs. Meglehet az még. Meg is lenne okvetlen, csak egy kicsit ráérőbb ember volna, hogy utána nézhetne. Nem most, dehogy is most, hiszen nincs az a bolond tolvaj, a ki imé holnapután már abban menjen a nagymisére, — hanem idővel.

Ámbátor, hogy az a gazember, a ki elvitte, mielőtt világosan a nyakába kerítené, a mennyire annyira kiveszi a formájából, az tudnivaló. Elsőbbbet is, tekintet nélkül arra, hogy megárt a sodrott selyemmel varrott ezifrájának, bekeni az egészet frett, avas zsirral, a mitől esunya szintelensárga lesz. A gallérjáról leszedi a körmöket, ha még ugy szereti is a körmögallért. Ékes akasztógombját, tűzre veti s esetlen fagombot varr a helyébe, — és rajta hál, hogy hadd legyen mentül gyűröttebb, mennél viseltebb.

Hanem mindegy, ha csak szücs kezibe nem kerül, a ki vagy egy bőrt kivet belőle, vagy újra

szegi, újra kerekíti, megismeri azt azért Sarudi Márton ezer közül is. Szücs kezébe pedig alig adja a kutya, mert abból baj lehet.

A miket pedig mondtam, olyan változtatások azok csak, mintha valaki a lopott birgének legvágja a farkát, behasítja a fülét, vagy egy-két fogát megsorbitja. Azért megösmerszik az az ahhoz értő szemnek első pillantásra. A hogy a birgének és minden más istenteremtésnek nem lehet meghamisítani a járását, a feje hordozását, a teste arányait, a bégésit, a tempóit, azonképpen a kendőzött subának is megmarad az ő egyénisége.

Teszem: a tizenkét bőr közül melyiknek mekkora az ő lágyéktoldása, hány bőr szélességit fogja el a vállbőr, hogy és hány ránczot vet hátul, hányat oldalt, azontul minden bőrnek meg vannak a maga befesthetetlen barkái, melyek, még ha az egész subát feketére fested is, megtetszenek, alkotván minden bőrön más-más figurákat.

Szó sincs róla, mondom, hogy meg ne ösmerné, csak olyan ráérő ember volna, hogy utána járhatna. De ha nem járhat is utánna, a mi alkalom adódik, azt kihasználja. Ilyen a heti piac, a vásár, a cselepszegődés ideje, vagy mikor a kubikosok csapatoznak és ilyen, most téli időn a nádvágás.

Ez különösen. Nem mintha a nádat subában aratnák, hanem a Péteri tó olyan bolond messze van minden emberlakta tartománytól, hogy este

reggel, oda-onnan bizony nem igen mén el senki se, még a nádban tart, hát ott annyi a suba, mint az ember.

Sarudi Márton is eljött nádat vágni a három fiával. Le ugyan nem vágott csak egy szálát is, hanem a nagy ebadta tolókaszájával jött-ment, sibilátolt egyik csapatlial a másikhoz.

— Hát kend, csak ugy passziózik?

— Ugy ám, hé. Ott a három fiam, azok jobban birják.

— Pedig kend is fölfegyverkezett.

— Föl ám. Várom a jó szerencsét, hátha *rókára* akadok a nádban.

— Csak nem sütné kend rá a tolókaszáját?

— Dehogy nem, ha az isten akarja, tudod...

A nádaratás harmadnapján, kenyerezéskor, azt mondta Sarudi Márton a három legényfiának:

— Gyerekek, megvan a suba. Az én subám.

Azok felugráltak.

— No csak csitt.

— Hun van?

— Az elébb gyürte maga alá Kettős Antal. Hanem tik csak maradjatok ugy, ahogy vagytok, föl se álljatok, hanem ha megüt, akkor gyertek.

A középső fiu a fejét rázta:

— Nem jó lesz. Tán egyikünk kísérhetné kedet.

Mondja az öreg:

— Mondom, ne. Ugy akarom, hogy senki se tudjon semmit se, ha lehet.

Avval esendeskén odaballagott Kettős Antalhoz, a ki szalonnát piritott. Mikor odaért, lekukorodott ő is a tűz mellé és a kezét melengette.

— Fázik ked?

— Fázok ám hé, szürbe háltam az éjszaka, át-fáztam.

— Ked szürben hált?

— Abba' hé, abba'. A tavaszon ellopták a subámat, azóta meg még az Isten nem adott rávalót.

Kettős Antal a szemibe nézett az öregnek, az megállta a nézést nagyon.

— Vigyázz hé, megég a szalonnád... Hanem hát azért gyüttem, hallod e, hogy az a suba, a kin ülsz, az az én subám, édes öcsém. Már akár te lop-tad el, akár más, de *ez az*.

A tolvaj felugrott, elhajtotta a kenyerit, szalonnáját, fölkapta a tolókaszáját.

— Elmenjen ked innen, Márton bácsi, mer' ugy vágom kedet fejbe, hogy az életbe többet senkit se mond tolvajnak.

Amott, odébb a három Sarudi gyerek fölállt. Az öreg meg csak melengette a kezit tovább.

— Hallod-e Antal, nézd ehun van a három fiam, azok téged, ha csak egyet odapillantok, ilyen tőzekké tesznek, nézd, mint ez, a kivel tűzelsz. Hanem én nem akarom, hogy idegyűjjenek. Se nekod édes öcsém, ártani nem akarok, mert sok gyereked van, hát csak kerülj odább fiam, a subámat meg majd elviszem.

— Mégis itt van ked?

— Itt öcsém, de még mindjárt. Csak azt akarom még mondani, hogy én nem bánom, ha szépen ide nem adod is a subámat. Hanem kajátok egyet, arra itt lesz ötven ember mindjárt. Azok majd segitenek fölfejtteni annak a te subádnak a nyakavarrását, abban oszt benne lesz, hogy ki s kinek, hol, mikor csinálta...

A tolvaj leeresztette az ütőre fogott tolókaszáját, majd meg a hóna alá csapta, aztán a karjára akasztotta a kenyeres tarisznyáját és megindult egy szó nélkül a vágnivaló nyílása felé. Sarudi Márton pedig a nyakába kerítette a subáját.

... Pedig egy árva betű nem sok, annyi se volt annak a nyakavarrásában!

Képeinkhez.

Az állatszeli-dítőnő halála. Éppen a mult számokban tettünk említést arról, hogy Pécs városában milyen izgalmas jelenetnek voltak tanui az ottani állatseregletben. A fiatal Koczka Emilia állatszeli-dítőnő kevés hijján áldozatául esett egy három éves nöstény tigris dühének s ha bátyjai be nem rohan-nak testvérük védelmére, a felbőszült fenevad halálra marcangolja a csinos állatszeli-dítő leányt. Mai képünk egy ily borzasztó szerencsétlenségnek ábrázolása. Az állatszeli-dítőnő, a ki már ezer és ezer alkalommal állott szembe a vas ketrecekbe zárt tigrisekkel és oroszánokkal, a kinek egyetlen szemvillanása elég volt arra, hogy a felbőszült állatok simuló szelid ölebekké alakuljanak át, egy véletlen pillanatban áldozatául esik foglalkozásának: a felbőszült állatok életét ontják. Ki tudná megmondani, mi okozta a különben már megszelidült vadak dühét? Tán ösztönük odakalauzolta őket a sivatag homokba, az erdőrengetegek közé, a hol ember és állat között küzdelemteljes harc folyik örökké?

Elhagyatva. Elhagyták bizony, szörnyüségesen megféleldezték a szegény Farkas kutyáról. Oda volt lánczolva a hü eb házikójához, mikor jött az árvíz, ez az ijesztő, rettenetes elem. Az emberek jajveszékelve hagyták oda a házat, szaladtak az ár elöl, menekülést keresve, vagy talán éppen bele a halálba. Ki gondolt volna egy kutyára, ki törődött volna a szegény Farkassal, mikor az ijedelem mindenkienek esztét vette. Ott maradt bizony a kutya lánczra kötve, kölykeivel együtt. Állati ösztöne megérezte a veszélyt, de nincs menekülés. Óh, az a láncz! Végre a kutyaól tetejére ugrik fel: kis kölykei kétségbeesetten igyekeznek hozzá feljutni. Egy már feljutott s a kis bolond megnyugodva kuksol meg anyja lábánál; a másik most igyekszik kijutni a hideg fürdőből. Hiába erőlködnek, az a kis száraz sziget csak pillanatokig adhat már számukra védelmet. Az árvíz folyton nő s nem sokára ezt az elhagyatott családot is elfogja temetni. Ez a szomorú jelenet igazán megkapóan fejezi ki az elhagyatottságot.

ORSZAGOS MAGYAR
KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: Teleki Géza gróf. Alelnök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrássy Géza gróf, Bujanovics Sándor, Desseffy Aristid, Püspöky Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szónyi Zsigmond, Teleki Sándor gróf. — Vezérigazgató: Szónyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megalégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kinstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmát eseséget

tűzkár ellen a szövetkezet

tetemesen olcsóbban

biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet.

☛ Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek. ☛

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestben, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

**Törleszt. kölcsön
földbirtokokra.**

Kölcsön a valódi népszerűség háromnegyed részéig 20 év köztéri időre kasszában. Birtokos felmondhat, pénzügyintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal t. be is törlesztetik. Lebonnyolítás leg-rövidebb idő alatt.

— Convertálás belyeg- és illetékmentes. —

— Semmi előleges költség. —

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és katasteri birtokiv másolat. 40494

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet.

Budapest, Váci-körut 39.

Intézetünk az egyedüli, mely az ország minden részéről halászkodó és a legtekintélyesebb földbirtokoknál a legelőnyösebb feltételek mellett

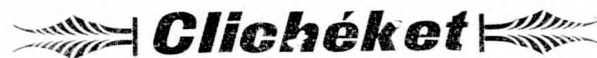
Kurcz Lipót és Társa

photozinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb. utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

STOWASSER J.

császár és királyi udvari hangszerész

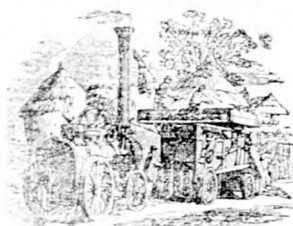
Budapest, II., Lánchíd-utca 5.

Saját gyártmányú fuvó, vonó és ütőhangszereiről ezimbalmairól és mechanikai zenélő-műveiről nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

Elpusztíthatatlan erős orgona-harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

Zenekarok felszereléséhez szükséges fuvó, és vonóhangszerek előnyös fizetési feltételek mellett a legjutányosabb árban szállíthatnak.

A cs. és kir. közös hadsereg, valamint a m. kir. honvédség zenekarainak egyedüli szállítója.

GRAEPEL HUGO

gép- és rostalemez-gyár, malomépítész

Budapestben, V. ker., Külső váczi-út 46. szám.

Marshall Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérigazgatója ajánl utólrhetetlen szerkezetű és minőségű Marschal-féle

gőzmozgonyokat és gőzcséplőgépeket,

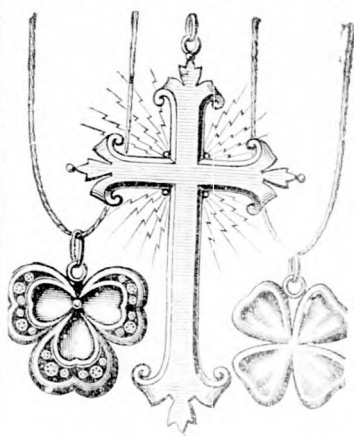
szabadalmazott

kombinált gabona- és lóhere cséplőgépeket két cséplődobbal,

szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukoriczamorzsolóval, — Gibás-féle szabadalmazott kazalozó készüléket (golyát), Harrison-féle „Albion” őrlőgépeket.

☛ Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas-, félmagas- és vāmörli-malmok teljes berendezését és takarmánykamrák felállítását. ☛

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

DRÁGA KINCSEK AZ EGÉSZSÉG,

ezt fenn kell tartanunk. Nagybecsü. gyógyhatású talizmán a beteges emberiségnek.

Férfiak, nők, fiúk, leányok, csecsemők, fiatalok és öregek, szóval valamennyien, a kik idegyengők, vörsszegények, migrén, fejfájás, álmatlanság, szaggatás, göres, influenza, hypochondria, bágyadtság, sápkór, aranyér, bőrbetegség, a tagok lankadtsága, gyengeség vagy azok következménye bajjaiban szenvednek, mindezeknek nem eléggé ajánlható a világhírű csodahatású, valódi arany

és ezüstből készült **villanydelejes egészségi**

kereszt- vagy lóheralaku emlény

állandó viselése, melyet egészséges egyének is, éjjel-nappal viselnek testükön, minden baj elhárítása övszerűl. Miután ezen ereklyék valódi 14 karátos arany és valódi 13 latos ezüstből készítek, nemcsak megbecsülhetlen drága talizmán, de egyszersmind értékes ókszett képez, mely 20 év leteltével is még teljes értékével bír. — Minden darab dísz selyemzsinóron utasítással szolgáltatik, ára:

valódi ezüstből a frt **1.50**

valódi aranyból a frt **5.—**

bárhova is, bérmentve és ajánva egész a házhoz küldetik.

MILLIÓK viselnek egy ily ereklyét, mely mindenki birtokában nagybecsü talizmán; ez az érzékekre üdítő előnyös behatással van, mely által jobblétét hamar felismerhetni; az egész testben egy bizonyos megnyugvás, kellemes kény és épség uralkodóvá lépzen. Megrendeléseket az összeg beküldése vagy utánvétellel melletti eszközöl

FEKETE JULIUS, Bécs, V., Rüdiger-utca 1./F. U.

Az ezredéves orsz. kiállításon kitüntetve.

VARJU ÉS TÁRSA

cs. és kir. szab.

hangszer-ipar telep

BUDAPEST,

VIII. József-körút 20. sz.

Ajánlják saját gyártmányu hangszereiket. **Cimbalmok pedál nélkül** 45, 55, 60, 65, 75 frtért pedálos 80 frttól feljebb. Czimbalmainkért 2 évi kezességet vállalunk. **Iskolahegedűk** 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 frtért és feljebb. Régi kijátszott hegedűk nagy választékban 15, 18, 22, 26, 30 frtért és feljebb.

Javítások elfogadtatnak, gyorsan s pontosan eszközöztetnek.

Használt hangszerek becséreltetnek.

Arjegyzék ingyen és bérmentve. Lapunk előfizetői, ha a megrendelésnél e lapra hivatkoznak árced-ményben részesülnek.

Eladó szőlővesszők.

200.000 db. fajtisza **Nemes Kadarka**, teljesen kiérett és négyszer permetezett, sima, zsákokba pakolva, ezrenként 3 frt 20 kr. **Riparia Portalis** sima, elsőrendű 6 frt, másodrendű 3 frt, gyökeres 16 frt a megrendelő legközelebbi vasútállomásához szállítva. Minden ezer vesszőnél 50 kr. előleg küldendő, a fennmaradó összeg pedig a vesszők átvételkor utánvétellel fizethető.

Megrendeléseket kér

Meer Ferencz,

Szegzárd, Tolnamegye.

Megjelent

„**Köztelek Ésebnaptár**“

és „**Köztelek Évkönyv**“

1898-ik évre.

Szerkesztik és kiadják: **RUBINEK GYULA** és **SZILASSY ZOLTÁN**
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárjai.

Az **Évkönyv** bővített tartalommal, a tavalyinál nagyobb terjedelemben, körülbelül **32,000 gazda és gazdatiszt pontos címével** jelent meg.

A két könyv előfizetési ára lapunk előfizetői részére **2 frt 20 kr.** postadíjjal együtt.

— A két könyv csak együttesen rendelhető meg, külön-külön nem kapható. —

Bolti ára 2 frt 50 kr.

Megrendelhető a „**Független Ujság**“ kiadóhivatalalában,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A NAGY KRACH!

New-York és London nem kimélték meg az európai szárazföldet és ezért egy nagy ezüstáru-gyár indítatva érezte magát, hogy az egész készletét csak a munká-erő egy kis körpótlása ellenében eladja. En meghatalmazva vagyok ezen megbízást teljesíteni. Én tehát bárkinék megküldöm a követ-kező tárgyakat pusztán a körpótlásért, **6 frt 60 kre**; és pedig:

6	darab	finom asztali kést,	valódi angol pengével,
6	"	amerikai szab. ezüst vellt	egy darabból,
6	"	"	evőkanalat,
12	"	"	kávékanalat,
1	"	"	levesmerőt,
1	"	"	tejmerőt,
2	"	"	tojás-serleget,
6	"	angol Viktoria-tálca,	
2	"	igen hatásos gyertyatartó,	
1	"	toaszűrőt,	
1	"	finom cukorperző	

44 db összesen **6 frt 60 kr.**

Mind a fenti 44 tárgy előbb 40 forintba került s most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. — Az amerikai szabad. ezüst egy kívül-belül fehérnemű, mely ezüst színét 25 esztendőig is meg-
tartja, a miért szavatoltatik. Legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés

nem csalás. Kételezem magam itt, a nyilvánosság előtt, bárkinék, kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és senki sem mulassza el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű

karácsonyi és ujévi ajándéku,

továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas.

Egyes egyedül kapható

HIRSCHBERG A.-NÁL az egy. amerikai szab. ezüst-
gyárak főigazgatója
Wien, II., Rembrandtstrasse 19-17. Telefon 7114.

Szétküldés a vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes befizetése ellenében.

Ehhez **TISZTÍTÓPOR 10 kr.**

Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészségi fém).

Kivonat az elismerő levelekből:

A küldeményt megkaptam s nagyon meg vagyok vele elő-
gedve, kérek még egy küldemény remek garnitúrát 6 frt 60 kre.
Köszönettel: *Baró Ranjnyé.*

A remek garnitúrával teljesen meg vagyok előgedve. Laibach,
Bartusch Otto, kapitány a 37. gyalogezrednél.

A küldeményt megkaptam és azzal teljesen meg vagyok elő-
gedve, kérek még egy ugyanilyen küldeményt. Bozovics, *Keresz-
tes Sándor,* főszolgabíró.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek minden év folyamán két soro-
zatban július és szeptember hónapok-
ban fognak megtartatni.

Bejelentéseket elfogad és felvilágosi-
tásokkal szolgál:

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-utcza 31. Váci-körút sarok.

Veszünk a legelőnyösebb áruk mellett mindennemű

jól sikerült vetőmagvakat

Ajánlunk a legelőnyösebb áruk mellett **szavatolt megbízható** műtrágyákat, u. m.:

Thomasz-salakot, chilisalétromot, szuperfoszfátot stb.

Gabonaközvetítés. — Erőtakarmánybeszerzés.

Szőlőtrágya
Kompozicziót

és szőlők alá való mindennemű

műtrágyákat

elismert kitűnő minőségben ajánl

a „**HUNGÁRIA**”

műtrágya-, kénsav- és vegyl-
ipar részvény-társaság

Budapest, Váci-körút 21. szám.

Részletes utasításokat kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.